

Kapitola 8

Jsem Evropan!

Evropa začala být krátce po objevení Ameriky nazývána "starým kontinentem". Laskavěji se jí říká "stará dobrá Evropa.". Ani jí se v historii nevyhnuly četné války a ve druhé polovině 20. století byla na dlouhých 40 let násilně rozdělena na dva nepřátelské tábory. Pomyslná, avšak bedlivě střežená čára oddělovala od sebe nemilosrdně i příslušníky stejného národa a v centru jednoho významného města byla dokonce postavena vysoká zeď s ostnatými dráty, u níž příležitostně ozbrojení strážci stříleli po zoufalcích, kteří se přes ní snažili, výhradně jedním směrem přehoupnout, neboť nejkrásnějším ostrovem v rudém moři byl tenkrát Západní Berlín.

Pak "to" však přišlo. Události samého konce osmdesátých let dostaly bleskový spád. Sotva jsem se vrátil ze svého čtyřměsíčního výletu po Karibském moři, kde jsem dostal jako hudebník angažmá na zámořskou loď americké společnosti RCCL, a kde jsem se po celou dobu napájel lokálními řidkými, leč při vysokých teplotách osvěžujícími pivy, začaly se v ČSSR živelně bortit nezničitelné struktury marxismu – leninismu, vyčpělá heroická Internacionála byla nahrazována masarykovskou lidovkou "Ach synku, synku" a na ulicích se organizovalo stále více, onehdy laxních lidí k odbojným protestům proti nenáviděnému režimu. Zaskočený bolševik zahnaný do dialektického kouta se snažil ve snaze zachování své vůdčí role diplomaticky ustupovat, památného 17. listopadu 1989 si však otevřel urnu k vlastnímu vsypu.

Jakýsi známý spisovatel kdysi kategoricky prohlásil, že revoluce nikdy nevznikne v hospodě. Byl by však velice překvapen, kdyby v té době sledoval prostředí českých a moravských výčepů, kde se plánovaly demonstrace a stávkové živé se diskutovalo, svorně nadávalo na prohrávajícího komunistu a ustanovovaly se první legitimní opoziční hnutí. Najednou se lidé nebáli hlasitě říci u piva svůj názor, protože do ilegality se tenkrát stáhli špiclové a Bretschneideři, kteří se po dekadách pilného kolaboranství pokoušeli do běla vyprat své hustě popsané manžety.

Svět si alespoň na chvíli všimnul malého státečku s rozvinutým pivním průmyslem, který takřka bez násilí obrátil o 180 stupňů kurs svého budoucího vývoje, a začal velebit jméno po dlouhé době prvního demokraticky zvoleného prezidenta Václava Havla a českého národa vůbec. Po letech národního rusofilského útlaku jsem konečně mohl beztestně a nahlas prohlásit: "Jsem Evropan!" Jakoby na oslavu našeho vítězství jsem se ocitl na palubě parníku Sun Viking, který se z azurových vod Karibiku poprvé přesunul do evropského teritoria. Konečně jsem měl příležitost rozšířit si kulturní obzor a okusit slovné výrobky tradičních německých pivovarů, setkat se s klasickými anglickými svrchně kvašenými pivy, v Amsterdamu si k půllitru limburgského ležáku legálně zakouřit trávu, nebo se osobně seznámit s truňkem někdejších Vikingů. Svobodný pivomilný Evropan vyráží na průzkumnou výpravu kolem svého mateřského kontinentu!

Kanárské ostrovy snad geograficky patří k Africe, jsou však stoprocentně španělským územím. Tam také zakotvila naše loď po šestidenní plavbě rozhoupaným Atlantikem. Procházel jsem se po komerčně dokonalém Las Palmas a v místní drogerii se se mnou začala kývat podlaha. Nebylo to zemětřesení, jak jsem se původně obával, ale pouze příznak adaptace nenavkyklého suchozemce z moře na jeho obvyklý statický povrch.

Při procházce jsem míjel četné putyky, ale se zapadnutím do některé z nich jsem ještě trpělivě vyčkával, neboť má žízeň ještě nebyla dostatečně vyladěna. Prozatím jsem zaregistroval statistický fakt, že na souostroví, které bylo ještě v roce 1990 takřka nedostupným vysněným rájem českého turistu, se nalézají minimálně dva pivovary. Jeden se jmenuje Tropical (ačkoliv Kanárské Ostrovy leží spíše ještě v subtropickém pásmu) a druhý Dorado. Dost však již bylo teorie! Za pár chvil jsem se už

plně věnoval praktické degustaci.

Vkročil jsem do restaurantu jistého dona Nuñeze, který více než poctivou pivnici spíše připomínal snack bar, nicméně dvě lákavé pípy upoutaly mou pivní pozornost. Objednal jsem si Tropical, ale k mému zděšení mi jej subtilní barman natočil do malé, z bídou dvoudecové skleničky na stopce. S nevolí jsem na dvakrát polknul zpěněnou tekutinu a požádal o další dávku, tentokrát však ve větší nádobě.

Zmatený výčepní se dle mých instrukcí prohrabával sadou různých sklenic, nakonec s nedůvěrou z regálu vytáhl pravý německý tuplák a váhavě jej po okraj naplnil studeným Tropicalem. V tu chvíli lokál ztichl a všichni návštěvníci očekávali můj brzký pád z vysoké barové stoličky. Když jsem za necelých deset minut požádal o přídavek, neboť ikdyž mi kanárský výrobek příliš nelahodil, účel hašení žízňě beze zbytku splňoval, málem se ozval potlesk. Třetí tuplák jsem si nechal načepovat konkurenčním pivem Dorado, které v sobě skrývalo prvky o něco tvrdší vody.

Při mém odchodu mne dojatý šenkýř, možná samotný don Nuñez, s konstantními úklonami doprovodil až k východu. Toto ve svém podniku snad ještě nezažil. Takhle podobně asi probíhalo setkání starověkých Indiánů se zástupci mimozemských civilizací.

Má půlroční pivní exkurze příjemně ubíhala a dosahovala svých vytyčených cílů. V Lisabonu jsem chodil do často takřka miniaturních výčepů na točený Sagrez a Superbock, v Itálii jsem v hospodách, připomínající spíše cukrárny hodnotil povážlivou řídkost značek Peroni, Moretti a Wührer, na Gibraltaru mne fascinoval střet hispánských "cantinas" s typicky britskými puby.

Francouzská Riviéra je sice příslovečně krásná, avšak ceny piva tam jsou značně přemrštěné, takže jsem tamnější šenky navštěvoval pouze příležitostně a příslušné informace jsem čerpal převážně v potravinářských obchodech z cenově dostupnějších lahváčů. Nejznámější francouzská značka Kronenbourg, přestože pocházela z pivního alsaského regionu, neměla pro zmlsané pivaře nic, čím by je mohla zaujmout, stejně jako Fischer a Meteor ze stejné oblasti. O poznání sytější byly značky Jenlain a Pelforth, velice zajímavé bylo nasládlé pivo Adelshoffer (6,6% alk.) vyráběné ze sladu k přípravě whisky.

Ve stejné zemi však bylo možno zakoupit i výrobky ze sousední Belgie, která je dodnes uznávanou pivovarnickou velmocí. Z láhve i z pípy jsem okusil Jupiler, Duvel, Maas, či dnes už globální Stella Artois, jednoho dne mne však v supermarketu v městě Bordeaux zaujala pestrá nálepka piva Hoegaarden. Rovněž cena byla vyšší, stejně jako uváděný obsah alkoholu. Jaké však bylo mé zklamání po návratu do těsné lodní kabiny, když jsem v ještě uzavřené láhvi objevil silný neestetický zákal. Z otevřeného piva pak stoupalo specifické nakyslé aróma, které u nás kdysi mívaly nepasterované tuzemské lahváče s prošlou záruční lhůtou. Usrkl jsem, avšak i trpká chuť prokazatelně korespondovala s vizuálními a aromatickými vlastnostmi, takže v zájmu zachování vyrovnané střevní mikroflóry jsem obsah krásné flašky vylijil do vakuově splachovací toalety.

Nadávaje na nedostatečnou výstupní kontrolu v dotýcných podnicích jsem stejnou zkušenost zažil u německého výrobku s libozvučným názvem Schneider Weissbier. O dva týdny později jsem v jiném potravinářském obchodě zakoupil další láhev piva Hoegaarden, tentokrát ještě dražší, s barokní malbou scény předcházející osudovému vyhnání z ráje a poetickým jménem Zakázané ovoce. Z ráje stimulujících pivních zážitků jsem byl skutečně vyhnán, kdy i obsah tohoto, prokazatelně zkaženého, speciálu opět pohltila zmlsaná záchodová mísa.

Avšak umíněný český bratřík se tak snadno nevzdává. V Amsterdamu jsem si v jedné z početných stylových pivnic objednal tento mnou ostře sledovaný výrobek přímo z pípy. Při jeho kajícím

ucucávání jsem si musel sebekriticky přiznat, že jsem hluboce zhřešil. Zmíněné pivo byl totiž čistokrevný pšeničný kvasničák, který se, krom své specifické chuti a jisté zdánlivé překvašenosti, vyznačuje též kalnou barvou, jelikož tento mok není záměrně filtrován, aby si v sobě zachoval veškeré možné živiny včetně vitálního vitamínu B. V Německu, nyní i v jiných zemích, vám k němu automaticky nabídnou dokonce i citrón (vitamín C).

V oné holandské knajpě jsem společně s kvasnicovým Hoegaardenem pozřel i pár gramů Poznání a přesvědčení, že proces vlastního sebevzdělávání nikdy nekončí.

Ze zeleného ostrova – domova svatého Patrika – Irsko jsem znal do té doby jen setra, teroristickou republikánskou armádu a neprodyšně černého Guinness. Proto jsem již zakrátko po zakotvení Sun Vikingu v přístavu poblíž irského města Cork spěchal do typických, světově proslulých hospod, osobně se seznámit s místními pivními značkami.

První věcí, která mne zaujala, bylo, že podlahy skoro všech pivnic, které jsem prolézal byly hustě posypány pilinami. Dozvěděl jsem se, že tento zvyk pochází ještě ze středověku, kdy po tenkrát hojných krvavých hospodských šarvátkách bylo možno po zavírací hodině podlahu jednoduše zamést.

V malebné pivnici, jejíž jméno jsem si tenkrát bohužel nepoznačil, mne zaujal ztepilý výčepní pult s asi šesti pípami pomalovanými krásnými a pro cizince exotickými logy. Neváhal jsem a aniž bych se obtěžoval luštit ornamentální nápisy, zeptal jsem se neprodleně výčepního, jaké pivo mi může nabídnout. Jeho lakonická odpověď: "Heineken" mne na chvíli zarazila, neboť jsem vskutku nehodlal zaplácávat si močové cesty obligátní kosmopolitní sračkou, pak jsem však nechápavě slabikoval výčepnímu několik názvů na funkčních pípách.

"To není pivo, to je STOUT", vysvětlil mi dotázaný obsluhující obratem a já byl zase o poznání chytřejší. Tak jsem otestoval, krom mi již známého Guinness i místní stout Murphy's, ale i jejich méně známé černé kolegy Smithwick a Beamish. Při čtvrtém škopku jsem se dal s barmanem, ze kterého se vylíhnul sám majitel podniku do řeči a když jsem se přiznal, že pracuji na lodi jako hudebník, byl jsem vyzván, abych předvedl své umění a zahrál pár písní na domácí zaprášenou kytaru. Nezabraly výmluvy, že mám úřední atestaci na hru na klavír a tak jsem asi hodinu bavil irskou venkovskou chasu skladbami většinou slovanského a romského původu. Každá správná hospoda má svého inventárního opilce. V případě pubu v Corku jím byl asi padesátiletý, alkoholem již vydatelně degenerující ochmelka Peter, který mou produkci citlivě doprovázel rytmickým otloukáním dvou polévkových lžíc. Nejraději měl kubánský temperamentní song Guantanamo a na rozdíl od většiny podobných figurek na celém světě nesomroval na mne pivo, nýbrž sám mi ochotně postavil pintu Murphy's.

Mladý ryšavý sedlák Patrick se zvědavě ptal na zemi mého původu a posléze zjišťoval, zda-li jsem členem Komunistické strany. Následovala má vyčerpávající přednáška o vítězném boji českého národa za svobodu, která byla posléze spláchnuta novou dávkou stoutu. Při průběžném doladování vrchního éčka u nepoddajné kytary přetažená struna praskla a šlehla Patrika napříč do překvapeného obličej. Krvavý šrám barevně ladil s jeho hustými pihami a zrzavou kšticí. Očekával jsem konflikt, avšak Patrik, jako vnitřní desinfekci koupil další dvě pinty. Přátelství a spolupráce mezi jednotlivci i celými národy jsou přece základním předpokladem pro brzké sjednocení Evropy!

Pivní tradice jsou na Starém Kontinentu nejvíce připisovány Němcům, pak Angličanům, Belgičanům, Dánům a potažmo i Čechům. Málokdo však dává do souvislostí s tímto posvátným nápojem horkokrevné Španěly. Ačkoliv je španělský trh kontrolován nemnoha megalomanskými koncerny, často se zahraniční kapitálovou účastí a v oné zemi se vyskytuje jen málo

malých nezávislých pivovarů (jedním z nich je provozovna v Zaragoze), i náročný internacionální pivař si může mezi nabízenými druhy najít svou oblíbenou značku.

Kupříkladu Barcelona by se mohla nazývat pohostinným městem správného hospodáře. Již po cestě z přístavu do centra se v četných uličkách a zákoutích připomínající trochu dokonce pražské Staré Město a Malou stranu vrší pozhnaná řádka hospod, evidentně nižší cenové skupiny. Značně vytižené pípy nabízejí v jednotlivých lokálech často třeba několik typů piv stejného výrobce, tak například můžete v jednom šenku okusit řadový ležák Damm, pak jeho tmavou, případně alkoholicky zesílenou verzi (Voll) a v protější pivnici se zase propláchnout produkty pivovarnických společností Mahou či San Miguel. Už při své první návštěvě Barcelony jsem si zamiloval pivo Cruzcampo v hospodách, kde je krom nápojů nabízeno rovněž nepřeberné množství salátů, sýrů, uzenin a chuťovek vůbec, které se tam obecně nazývají "Tapas". Ačkoliv jsem v té době španělštinu neovládal (později jsem se dozvěděl, že většina místních obyvatel hovoří dokonce trochu odlišnou katalánštinou), posezení v takovéto španělské "cantině" (nezaměňovat se závodní kantýnou Nové Huti) patřilo k mým velice příjemným zážitkům.

Jen zřídka kdy jsem při svých pivních toulkách došel až do samotného středu města na frekventovanou... Las Ramblas plnou nejrůznějších atrakcí, drahých restaurací a obchodů se suvenýry. Po stranách oné pověstné pěší zóny se potloukali chudí lidé Barcelony, prostě žebrající, nebo též nabízející za drobný bakšiš nejrozodivnější služby. Krom obligátních prostitutek, jejichž služeb nemůže strážlivý a soudný člověk nikdy využít, vám potulní umělci nabízejí namalování portrétu nebo též vyrytí vašeho jména do zrnka rýže (nápaditý to suvenýr z cest). Ulice Barcelony jsou však též plné čističů obuvi.

Tito svérázní pracovníci na volné botě se španělsky zvukomalebně nazývají "lustrabotas" a často bývají velice neodbytní. Naštěstí jsem většinou chodíval ve sportovních teniskách, takže jsem unikl jejich ostříží pozornosti, jednou jsem však neuváženě vyrazil na pěší zónu v laciných letních bílých polobotkách a vzápětí jsem začal být pronásledován jedním z aktivních čističů. Onen, asi šedesátiletý, takřka bezzubý hispánc povážlivě zanedbaného zevnějšku mne, i přes můj svižný krok, doprovázel přes několik uliček, takže nakonec jsem blahosklonně svolil, aby vykonal svou inzerovanou práci na mé obuvi. Měl jsem naspěch. Čekala mne plánovaná ochutnávka doposud neznámé značky Aguila a pak vytoužený žejdlík Cruzcampo, proto mne nepříjemně překvapilo, když mi můj lustrabotas sežul botu z pravé nohy a počal ze své obité dřevěné bedny vytahovat hromadu bizarních nástrojů. Se zděšením jsem ho pak sledoval, jak mé asi pět let staré polobotky, které již kandidovaly na brzké vyhození, proti mé vůli podráží a posléze pečlivě natírá bílou barvou. Proceduru samozřejmě opakovat i na druhém kusu obnošeného páru. Asi po desetiminutové ukázce zručného řemesla si latentní švec zálibně prohlédl své dílo a s takřka pravdivým komentářem: "Vypadají jako nové", mi konečně dovolil znovu se obout.

Celou pitoreskní scénou jsem byl lehce zaskočen a tak jsem se, dle nepsaného obchodního pouličního zákoníku zeptal, co jsem dlužen. Lustrabotas se zatvářil komisně a ze dna oprýskané bedny vytáhl certifikát orazítkovaný Městským Národním Výborem v Barceloně, podle něhož, jako drobný živnostník, může za čištění obuvi účtovat 200 peset a za jejich generální opravu (což byl údajně můj případ) mu úředně přísluší honorář ve výši 1700 peset. V čase krize v Perském zálivu se tato suma rovnala bezmála dvaceti americkým dolarům. Připadalo mi absurdní za nevyžádanou opravu více než třikrát přeplatit pořizovací cenu páru bot, kterého jsem se hodlal zbavit, navíc má hotovost, kterou jsem měl momentálně u sebe, činila v drobných asi 250 peset, což byla částka plně dostačující ke koupi maximálně tří malých piv. Z vyžilé tváře čističe zmizel úslužný úsměv a ve své jadrné mateřštině mi počal vyhrožovat policií a příslušnými sankcemi. Jeho hlasitý verbální projev během několika sekund přilákal houf podobně olezlých a špinavých jedinců, kteří, dle svého zvevření, by ani nečekali na případný příjezd strážců zákona a vzali by iluzorní spravedlnost do svých mozolnatých rukou. Ve snaze řešit vzniklý problém mírovou cestou jsem lustrabotasovi vsypal do pracovní krabice všechny své peníze a slíbil, že do půl hodiny budu zpátky se zbytkem vynuceného honoráře. Jeho spílání mne

stíhalo ještě když jsem zrychleně opouštěl obuvnické kolbiště. Následující dvě návštěvy Barcelony na pravidelném okruhu naší lodi jsem raději zůstal na bezpečné palubě plavidla využívajíc fádnic zásob holandského Amstelu a norského Fryderlundu.

Když jsem o devět let později přicestoval opět do tohoto pozoruhodného města, vrátil jsem se, jako každý správný pachatel, na místo činu. Můj přítel lustrabotas už na svém stanovišti nesídlil. Možná umřel, možná si ze svého loupežnického podnikání našetřil na bezstarostný důchod. Není však vyloučeno, že kdesi po městě nahání své další oběti se špinavými botami a dobrým srdcem.

Co je to *stout*?

Stout je poměrně mladý druh tmavého svrchně kvašeného piva. Krom zvláštního druhu sladu se pro jeho výrobu

používá i malé množství kyseliny mléčné, kdysi se přidával do *stoutu* dokonce extrakt z ústřic. Rozeznáváme tři základní druhy *stoutu*: nejznámější irský, anglický a kdysi populární, v Pobaltí vařený *stout* ruský. Tento druh piva se mimo jiné vyznačuje též kvalitní hustou pěnou. Do roku 1990 byl v našich zemích *stout* téměř neznámý, později k nám pronikl zejména díky nadnárodní společnosti Guinness, která vlastní filiálky po celém světě (Malajsie, Karibik, Nigérie atd.). Poměrně zdařilým, lehce nasládlějším *stoutem* je výrobek Pražských Pivovarů Kelt.

(vtip o Guinnessu)

(5 etiket)

(VS "silná piva světa")